

ŠKOLSKA RAZINA NATJECANJA IZ GEOGRAFIJE 2026.

Razred ili kategorija nat natjecanja: ispit za 1. razred

Zaporka

--	--	--	--	--

Broj postignutih bodova _____ / 50

Potpis članova Školskoga povjerenstva:

1. _____

2. _____

3. _____

Mjesto i nadnevak: _____

Zadatke je potrebno rješavati prema uputi ispred svake skupine zadataka. Za rješavanje zadataka predviđeno je 75 minuta.

Odgovori se upisuju kemijskom olovkom s plavom tintom koja se ne briše. Ako se upotrebljava obična olovka ili kemijska crvene ili koje druge boje tinte (osim plave), učenik će se diskvalificirati. Pri rješavanju ispita treba primijeniti jezičnu normu hrvatskoga standardnog jezika, posebice treba poštovati pravopisna pravila o pisanju velikoga i maloga početnog slova geografskih imena.

Odgovori učenika trebaju biti čitljivo napisani pisanim slovima, jedino je u zadacima u kojima je odgovor jedno slovo dopuštena upotreba čitljivo napisanoga velikog tiskanog slova. Tijekom pisanja ispita ne smije se koristiti ničim osim navedenim priborom za pisanje. Ova odredba podrazumijeva da natjecatelji ne smiju kod sebe (na sebi, ispod sebe, u svojoj odjeći i slično) imati predmete koji na bilo koji način mogu dovesti u sumnju pravilnu provedbu natjecanja. Učenici se ne smiju služiti atlasom, zidnom kartom, kalkulatorom ni računalom.

Kartografski i grafički prilozi nužni za rješavanje zadataka sastavni su dio ispita. Učenicima se dopušta pisanje po marginama i po praznim stranicama ispitnoga materijala bez oduzimanja bodova i/ili diskvalifikacije.

Tijekom pisanja ispita natjecatelj se može koristiti papirom formata A4 koji mu dodjeljuje Školsko povjerenstvo i ovjerenim pečatom škole. Nakon završetka pisanja taj se papir predaje Školskomu povjerenstvu i čuva s drugom dokumentacijom natjecatelja.

Potpuno pravilno riješeni zadatci prema uputi za rješavanje vrednuju se jednim, dvama ili trima bodovima. U djelomično ispravno riješenim zadacima boduju se ispravno riješene čestice, ako nije bilo ispravaka odgovora u tim česticama. Netočno se riješeni zadatci, naknadno ispravljeni odgovori i odgovori napisani u zagradama te bilo koje kombinacije točnoga i netočnoga odgovora ne vrednuju.

Nakon isteka vremena za rješavanje zadataka ispit preuzima Školsko povjerenstvo

**U PRVA TRI ZADATKA JEDAN JE TOČAN ODGOVOR. ZAOKRUŽITE SLOVO
ISPRED TOČNOGA ODGOVORA.**

1	
---	--

1. Koji od navedenih opisa odgovara principu superpozicije?

- a) Bilo koja stijena koja sadržava ulomke susjedne granične stijene mlađa je od te stijene.
- b) Slojevi se pružaju u svim smjerovima sve dok se ne stanje ili isklone, odnosno dok ne budu naglo prekinuti nekom preprekom.
- c) U neporemećenom slijedu slojeva najstariji je sloj na dnu sekvencije, a svi viši slojevi sukcesivno su mlađi.
- d) Većina se sedimentnih stijena taloži pod utjecajem gravitacije u približno ravnim horizontalnim slojevima, odnosno paralelno površini na koju se talože.

1	
---	--

2. Koja se od navedenih metoda **ne** primjenjuje za određivanje apsolutne starosti stijena?

- a) kalij – argon
- b) natrij – klor
- c) uran – olovo
- d) uran – torij

1	
---	--

3. Koji od navedenih procesa **ne** ubrajamo u proces fosilizacije?

- a) inkrustaciju
- b) karbonizaciju
- c) stabilizaciju
- d) mumifikaciju

**U SVAKOME OD SLJEDEĆIH ČETIRIJU ZADATAKA PO DVA SU TOČNA
ODGOVORA. ZAOKRUŽITE SLOVA ISPRED TOČNIH ODGOVORA.**

2	
---	--

4. U kojima su od navedenih područja Hrvatske znatnije zastupljene metamorfne stijene?

- a) Brusnik b) dolina rijeke Drave c) Jabuka d) Moslavačka gora e) Papuk

2	
---	--

5. Koje od navedenih vrsta stijena pripadaju metamorfnim stijenama?

- a) andenzit b) bazalt c) gabro d) gnajs e) mramor

2	
---	--

6. U kojima se od navedenih djelatnosti upotrebljavaju metamorfne stijene?

- a) arhitektura
- b) građevinarstvo
- c) kemijska industrija
- d) prehrambena industrija
- e) zdravstvo

2

7. Koji se od navedenih procesa **ne** ubrajaju u padinske procese?

a) osipanje b) deflacija c) odronjavanje d) kliženje e) regresivna erozija f) tečenje tla

U SLJEDEĆIM DVAMA ZADATCIMA POVEŽITE POJMOVE UPISOM JEDNOGA SLOVA IZ SREDNJEGA STUPCA I JEDNOGA BROJA IZ DESNOGA STUPCA NA SVAKU CRTU ISPRED POJMA U LIJEVOME STUPCU. JEDNO SE SLOVO IZ SREDNJEGA STUPCA I JEDAN BROJ IZ DESNOGA STUPCA NE MOGU POVEZATI.

3

8. Navedene orogeneze povežite s određenim geološkim razdobljima i pripadajućim reljefnim cjelinama.

___ alpinska orogeneza	A) kambrij – devon	1) Kanadski štit
___ hercinska orogeneza	B) karbon – perm	2) Karpati
___ kaledonska orogeneza	C) od srednjeg trijasa	3) Središnji masiv
	D) prekambrij	4) Škotsko visočje

3

9. Povežite navedene procese i oblike reljefa s vrstama reljefa.

___ glacijalni reljef	A) gur	1) korazija
___ krški reljef	B) cirk	2) korozija
___ pustinjski reljef	C) ada	3) egzaracija
	D) kaverna	4) abrazija

LITOSTRATIGRAFIJA PODLOGE

HOLOCEN

- kvartarne naslage

PALEOGEN

- karbonatne breče
- siliciklastične stijene
- foraminiferski vapnenci

KREDA

- rudistni vapnenac
- dolomiti i breče
- vapnenci i dolomiti

• ležišta boksita

Geological map of the Podgorica region showing lithostratigraphic units and bauxite deposits. The map includes a legend for Holocene, Paleogene, and Cretaceous units, a scale bar (0-5 km), and a north arrow.

1	10. Koja je prevladavajuća vrsta stijena prema nastanku na području priloženoj geografskoj karti? _____
---	--

1	11. Koji je naziv geološke ere u kojoj su se oformile kvartarni priloženoj geografskoj karti? _____
---	--

12. Koja je od stijena prikazanih fotografijama najzastupljenija na prostoru prikazanome na tematskoj karti? Zaokružite broj ispod odgovarajuće vrste stijena. Jedan je odgovor točan.

A large, dark, irregularly shaped rock sample, likely a meteorite, with a scale bar indicating 2.0 cm. The rock has a rough, crystalline texture and is set against a light background.

4

U SLJEDEĆIM DVAMA ZADATCIMA POVEŽITE PAROVE UPISOM SLOVA NA CRTU ISPRED PONUĐENIH ODGOVORA. TRI CRTE TREBAJU OSTATI PRAZNE.

2

13. Navedene sedimentne stijene povežite s njihovim predstavnicima.

A) biogene

B) klastične

___ gips

___ halit

___ dolomit

___ konglomerat

___ kreda

2

14. Navedene magmatske stijene povežite s njihovim predstavnicima.

A) efuzivne

B) intruzivne

___ andenzit

___ diorit

___ konglomerat

___ traventin

___ zeleni škriljavac

U SLJEDEĆEMU ZADATKU TRI SU POGREŠNA POJMA. PRONAĐITE IH I PREPIŠITE U PRVI STUPAC TABLICE, A UZ NJIH, U DRUGI STUPAC U ISTOME REDU, UPIŠITE TOČNE POJMOVE.

3

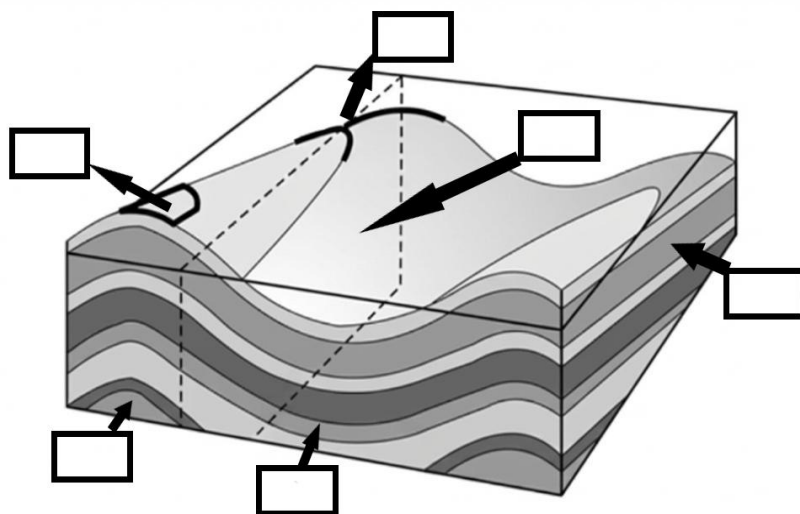
15. Pozorno pročitajte tekst o rasjedima i postupite prema uputi za rješavanje zadatka.

Rasjedi predstavljaju plastične deformacije stijena koje nastaju pod utjecajem gravitacije, ekstenzije ili kompresije. U trenutku kad pritisak nadjača elastičnost stijena, dolazi do njihova pucanja i stvaranja dvaju stijenskih blokova – krila. Reversne rasjede obilježava horizontalni pomak krila duž paraklaze. Jedan od najpoznatijih rasjeda takve vrste, San Andreas, nalazi se u američkoj saveznoj državi Arizoni.

NETOČAN POJAM (NETOČNA RIJEČ)	TOČAN POJAM (TOČNA RIJEČ)

SLJEDEĆI ZADATAK RIJEŠITE S POMOĆU PRILOŽENOGA CRTEŽA.

16. U odgovarajući kvadratić upišite broj ispred prikazanoga elementa bore. Dva kvadratića trebaju ostati prazna.

1 – čelo bore

2 – dno sinklinale

3 – jezgra

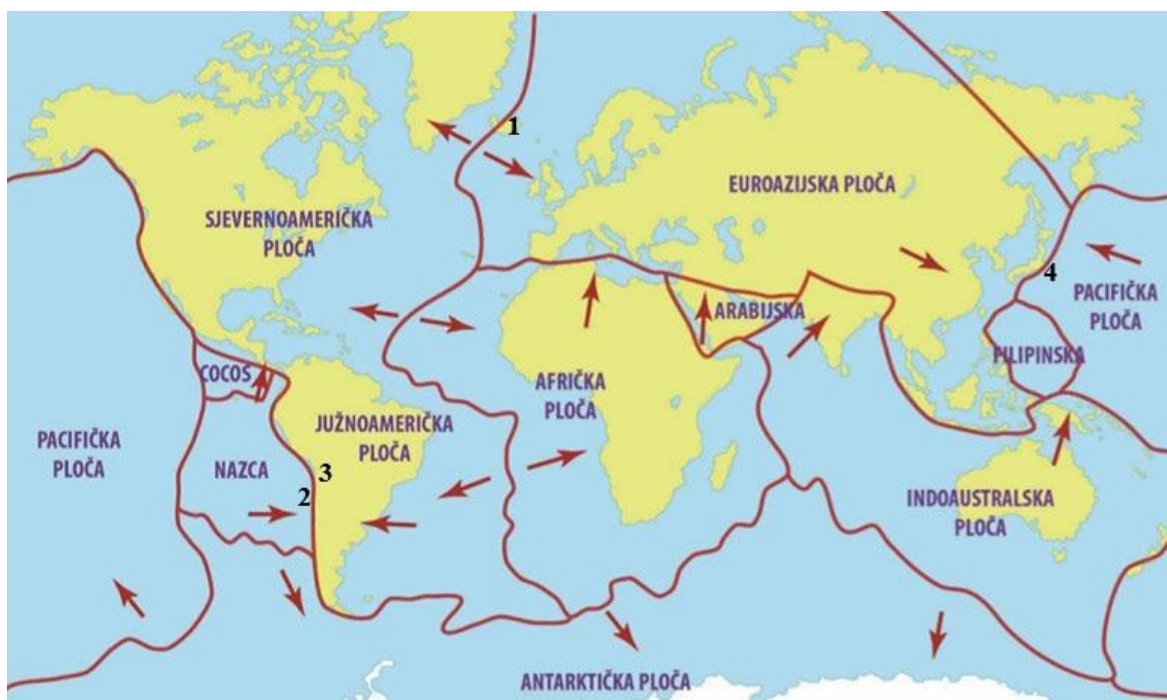
4 – tjeme bore

1

17. Koji je naziv grane geologije koja proučava slojeve stijena, njihove teksture, sastav i međudnose te ih uspoređuje na širem prostoru? _____

SLJEDEĆA ČETIRI ZADATKA RIJEŠITE S POMOĆU PRILOŽENE KARTE.

U SLJEDEĆIM DVAMA ZADATCIMA U PAROVIMA POJMOVA KOJI SU PODEBLJANI I ODVOJENI KOSIM CRTAMA U CIJELOSTI ZAOKRUŽITE ONE POJMOVE KOJI SU TOČNI.

2

18. Otok označen brojem 1 posljedica je procesa **spreadinga/subdukcije** litosfernih ploča i nalazi se na tipu granica koji nazivamo **divergentne/konvergentne**. Zbog toga su za taj otok karakteristične pojave **gejzira/piroklastičnih** tokova te **ugasli/aktivni** vulkani poput Eyjafjallajökulla.

2

19. Brojem 4 na karti označen je primjer subdukcije, pri čemu nastaje reljefni oblik čiji je naziv **vulkanski otočni luk / planinski lanac**, a koji sa susjednim azijskim kopnom zatvara **Japansko (Istočno) more / Ohotsko more**.

Zbog podvlačenja **Euroazijska ploča / Pacifička ploča** tone i puca, pri čemu se oslobađa energija koja uzrokuje potrese sa **dubokim/plitkim** hipocentrom.

U SLJEDEĆIM DVAMA ZADATCIMA UPIŠITE ODGOVORE NA CRTE.

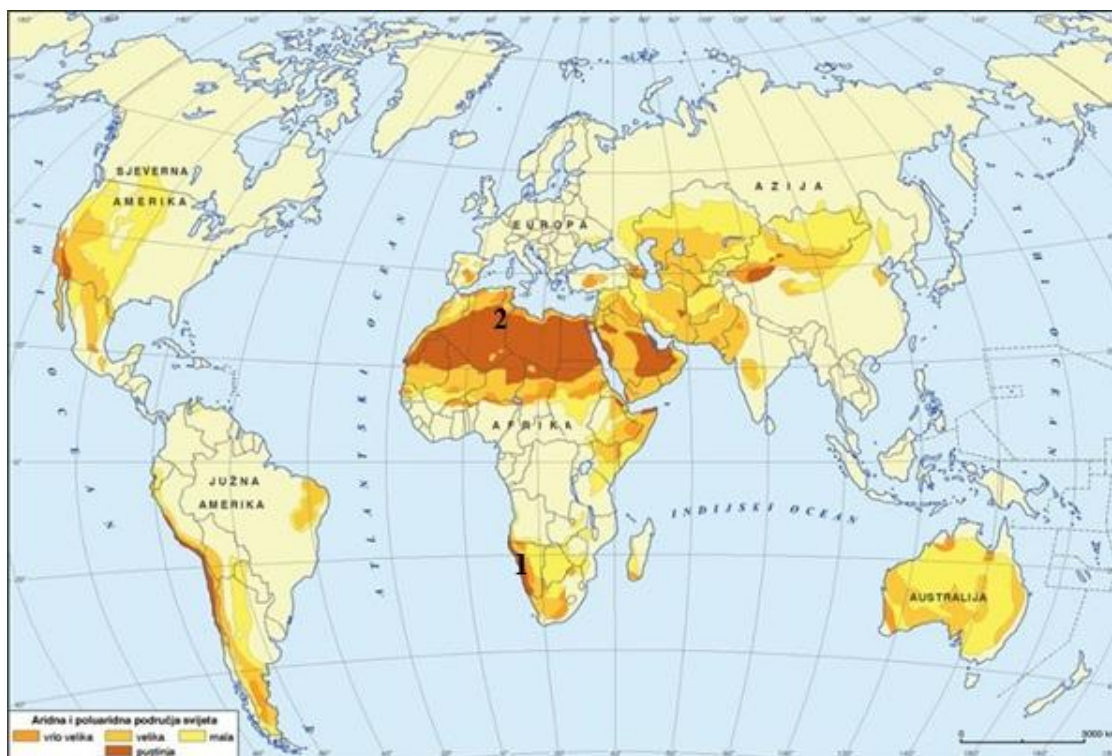
3

20. Brojem 2 na karti je označen reljefni oblik čiji je naziv _____, a koji nastaje na kontaktu litosferne ploče koja se podvlači. Zbog izdizanja Južnoameričke litosferne ploče procesom koji nazivamo _____ nastali su mladi planinski lanci čije je ime _____.

1

21. Koji je naziv vala koji nastaje kao posljedica potresa na dnu Tihoga oceana i ugrožava istočne obale Japana? _____

SLJEDEĆA DVA ZADATKA RIJEŠITE S POMOĆU PRILOŽENE KARTE I FOTOGRAFIJA.

1

2

2

22. Pustinja označena brojem 1 na karti je **topla/hladna** (zaokružite točan pojam). Ime je te pustinje _____. Glavni je oceanski čimbenik njezina nastanka _____.

3

23. Koji je naziv za pješčane pustinje u dijelu Afrike označenome brojem 2? _____.
Koji je naziv za područje u pustinji prikazano na fotografiji označenoj brojem 1 u kojemu je moguće živjeti? _____. Od koje uslužne djelatnosti prikazane na fotografiji označenoj brojem 2 stanovnici ovakvih područja danas ostvaruju dodatne prihode? _____.

SLJEDEĆA TRI ZADATKA RIJEŠITE S POMOĆU PRILOŽENIH FOTOGRAFIJA.

2

24. Koji je agens utjecao na stvaranje reljefnog oblika na fotografiji označenoga brojem 1?
_____. Prikazani oblik nazivamo _____.

2

25. Koji je naziv reljefnog oblika na fotografiji označenoj brojem 2? _____

Takav oblik često nastaje razornim djelovanjem vode koja ga pomiče unatrag. Kako nazivamo taj proces? _____

3

26. Ponikva na fotografiji nastala je 2020. godine tipom potresa čiji je naziv _____ potres, a koji je imao epicentar kod grada _____ u Sisačko-moslavačkoj županiji te je zabilježena _____ iznosila 5,0 prema Richteru.

